

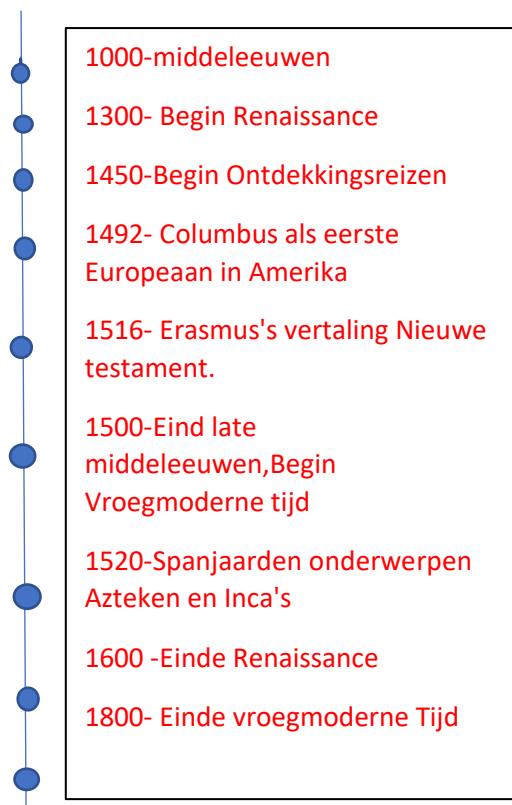
Geschiedenis samenvatting

Hoofdstuk6

RENAISSANCE

Een nieuwe kunst

In de late middeleeuwen ontstond een nieuwe soort cultuur. Dat gebeurde eerst in Noord-Italië, waar steden als Florence, Siena en Venetië enorm hadden geprofiteerd van de opbloeiende handel. De kooplieden vormden een nieuwe groep rijke en machtige mensen, wat ze graag lieten zien; ze bouwde daarom kerken, stadhuizen en woningen bouwen met prachtig versierden met beeldhouw werken en schilderijen. Hun inspiratie was de Romeinse oudheid. Er waren overal nog ruïnes van eerder en dat leidde tot een nieuwe cultuur; **renaissance** (wedergeboorte)

De nieuwe cultuur zag je ondermeer terug aan bouwkunst. Architecten, beeldhouwers en schilders hadden genoeg van de middeleeuwse kunst, ze deden het nu gebaseerd op de Romeinen. Ook schreven de meeste niet meer alleen in Latijn, maar ook in het Italiaans. Ze waren nu trots op hun eigen taal, en burgers konden zo ook boeken lezen. Ze gingen vanaf 1550 hun tijd renaissance noemen. Ze wilde de tussentijd (middeleeuwen, tijd der schaduwen) zo snel mogelijk vergeten.

KENMERKEN KUNST:

- Kunstenaars kregen interesse voor **anatomie**
- Kloppend **perspectief**

- De kunstenaar zelf werd belangrijker (beter **mensbeeld**) De mens kwam centraal te staan ipv het Christelijke geloof. Ze begonnen nu bijvoorbeeld met hun werk te ondertekenen en hunzelf te schilderen.

Een nieuwe mentaliteit

Wetenschappers gingen geschriften beter bestuderen. Het probleem was dat de oude teksten niet zo betrouwbaar waren, de oorspronkelijke boeken waren er namelijk niet meer. Ze probeerde te ontdekken wat er nou echt heeft gestaan. Ze vonden tijdens deze zoektocht ook compleet vergeten teksten. Een belangrijk deel van de Grieks-Romeinse cultuur werd herontdekt. Ze gebruikte de teksten ook om met nieuwe ideeën te komen voor de samenleving.

Geleerden die onderzoek deden naar teksten uit de oudheid werden **humanisten** genoemd. Zij vonden zelfstandig nadenken heel belangrijk en redeneerden ook zo. Ze waren ook erg kritisch over de Middeleeuwen, middeleeuwers hadden namelijk vaak dingen verkeerd begrepen of misvormd.

De denkbeelden van de humanisten botsten vaak met de opstelling van de kerk. De kerk bepaalde in de middeleeuwen wat de mensen wel en niet mochten lezen, als een tekst tegen de Christelijke leer inging, werd hij verboden, en ze meende als enige te mogen zeggen wat de Bijbel had bedoeld. Wie er anders over dacht werd tot ketter verklaard en zou in de hel komen, humanisten dachten daar anders over. Zij vonden dat mensen hun eigen oordeel moesten vormen. Het probleem daarbij was dat de kerk van een middeleeuwse vertaling uit het Latijn gebruik maakte. En was dus niet betrouwbaar. Begin 16e eeuw ging de bekende nl humanist Erasmus terug naar de oorspronkelijke teksten uit het NT in het Grieks. Hij maakte daarvan een nieuwe betrouwbare vertaling in het Latijn.

Rond 1450 werd de boekdrukkunst uitgevonden, daardoor konden de ideeën van de humanisten makkelijker worden verspreid, dat had een grote invloed op de **mentaliteit** van mensen. Ze geloofde nog steeds in God en hemel en hel maar niet altijd meer wat de kerk beweerde, ze wilde zelfstandig nadenken en zich als mens ontwikkelen op aarde.

De ontdekkingsreizen

Amerika en Australië waren in de middeleeuwen totaal onbekend; van Afrika kenden ze alleen de Noordkust. Het Midden-Oosten was bekend door kruistochten, ze wisten dat China en Indië bestonden maar het was vaag. Ze kenden producten uit Azië. Italianen kochten ze van Arabische Handelaren, die zij op de markten in Egypte en Constantinopel ontmoeten. Het ging om luxeproducten als zijden stoffen en **specerijen** (kaneel, kruidnagel, peper) die rijke mensen gebruikten om eten meer smaak te geven. Ze waren peperduur omdat het moeilijk was de spullen naar nl te halen. Deze handel kwam in de 15e eeuw in de problemen, het **Ottomaanse Rijk** was uitgegroeid tot wereldmacht, in 1453 veroverden ze Constantinopel (nu Istanbul) dat verstoort de handel met Azië. De Turken gingen namelijk veel belasting op deze handel heffen, daarom wilde Europeanen naar andere mogelijkheden opzoek gaan om aan Aziatische producten te komen.

Een manier om zelf aan de producten te komen was zelf naar Azië te reizen. Het moest over zee en was niet eenvoudig. In de 14e eeuw maakte Europeanen kennis met het magnetische kompas via de Arabieren, Chinese uitvinding. Er moesten ook betere kaarten komen voordat de Europese zeelieden aan hun **ontdekkingsreizen** konden beginnen. De Portugese prins Hendrik de Zeevaarder liet 1/2e 15e eeuw onbekende delen van de Afrikaanse Westkust verkennen, Hij wilde de islam verdrijven als gelovige christenen. Hij probeerde ook de handel in Afrikaanse producten in handen te krijgen. In 1498 lukte het de Portugezen om, om Afrika heen Indië te bereiken. Andere probeerden ondertussen om Azië te bereiken, zo voer Christoffel Columbus naar het westen. Als de aarde rond is kom ik uit eindelijk ook in Azië terecht, redeneerde hij. Hij kwam uit eindelijk in Amerika terecht

maar dat wist hij zelf niet. Een andere probeerde ook via deze route Azië te bereiken, wat lukte maar het duurde veel langer dan om Afrika. Europeanen zagen het als hun plicht om mensen tot het Christendom te bekeren. Dit was een oorzaak van de Europese **Expansie**.

De ontdekkingstochten hadden grote economische gevolgen, Overal langs de kusten van Afrika, Azië en Zuid-Amerika kwamen **handelsposten**. Die bestonden uit een fort, haven, pakhuis en woningen. Hier kochten de Europeanen handelswaren van plaatselijke vorsten en handelaren. Ze gebruikte regelmatig geweld om gunstigere prijzen te krijgen. In midden Zuid-Amerika veroverde Spanjaarden ook het binnenland. Er ontstonden **koloniën**. Zij stichtten hier **plantages**, (grote landbouw bedrijven waar 1 ding verbouwd wordt). In mijnen lieten ze goud en zilver delven. De opbrengsten gingen naar Europa. Eerst moesten indianen het werk doen maar door Europese ziektes stierven hun. Dus Afrikanen werden tot slaaf gemaakt zodat ze voldoende arbeidskrachten hadden. Dit was **slavenhandel**. De ontdekkingsreizen hadden ook Politiek-Bestuurlijke gevolgen, overal op de wereld waren nu Europeanen en kregen soms veel macht. Er waren ook culturele gevolgen. Er reisde steeds ook missionarissen mee, en hun slaagde vooral in midden-Zuid-Amerika.

Het einde van de Amerikaanse culturen

In 1492 leefden in Amerika veel volken. Omdat Columbus dacht dat hij in Indië was noemde hij hun Indianen. Een van die volken waren de **Azteken**, het lag in Mexico en telde 26 miljoen inwoners. Het was een welvarend rijk en aan het hoofd stond een koning die regeerde vanuit de hoofdstad Tenochtitlán. De samenleving kende grote sociale verschillen. Aan de westkust van Zuid-Amerika lag het grootste rijk ter wereld van de **Inca's**. De koning was zeer machtig en werd beschouwd als afstammeling van de zonnegod Inti. De hele bevolking was gedwongen voor hem te werken.

De komst van de Europeanen had enorme gevolgen.

Politiek-bestuurlijk: De Spanjaarden hadden gehoord van de grote hoeveelheden goud en zilver van de Azteken en vielen hun rijk daarom in 1519 aan. Militair was voor hun kansloos vanwege hun niet technisch ontwikkelde cultuur. Hetzelfde volgde zo'n 10 jaar later bij de Inca's

Cultureel: De plaatselijke cultuur verdween vrijwel helemaal. Europeanen gruwden van de wrede religieuze gebruiken die ze aantroffen. Zo offerde Azteken levende mensen.

Het laatste gevolg was dat veel plaatselijke mensen stierven aan Europese ziektes. Indianen waren daar namelijk niet bestand tegen. Zoals mazelen, griep, etc

Ook voor Europeanen waren de gevolgen groot. Ze kwamen voor het eerst in contact met allerlei voedzame planten als: cacao, tomaten, tabak, etc . Hierdoor veranderde het voedingspatroon enorm in Europa. Een ander belangrijk gevolg was dat de Europeanen een ander **wereldbeeld** kregen. Het meest ingrijpende was dat ook hun mensbeeld veranderde... ze kregen door alle macht en veroveringen het mensbeeld veranderde... ze voelde hun beter dan de andere, niet Christelijke volken, zoals Afrikanen en indianen (slaven) ze zagen nog niet alle volken minderwaardig. Voor Chinezen en Japanners hadden zij nog een lange tijd wel respect.

V4.1 Andere kennis

Als je mensen in het verleden wilt begrijpen, dan moet je er rekening mee houden dat mensen vroeger niet dezelfde kennis hadden als wij nu. Vroeger wisten mensen bijvoorbeeld niet waardoor overstromingen of besmettelijke ziektes werden veroorzaakt. Daarom gingen zij daar heel anders mee om dan wij nu.

V4.2 Andere normen en waarden

Als je mensen in het verleden wilt begrijpen, moet je er rekening mee houden dat mensen vroeger andere normen en waarden hadden. Daardoor vonden mensen vroeger soms dingen heel gewoon, die wij nu onbegrijpelijk vinden.

Met waarden bedoelen we zaken die mensen belangrijk vinden in hun leven, bijvoorbeeld behulpzaamheid, eerlijkheid of een goed christen zijn.

Met normen bedoelen we regels waaraan leden van een samenleving zich moeten houden, zoals geschreven en ongeschreven wetten en vaste gebruiken. Voorbeelden van normen zijn: 'afval gooi je in de prullenbak' en 'diefstal is verboden'.